

Dr.

Huriye ŞEN

huriyesen18@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7032-624X>Başvuruda bulundu. Kabul edildi.
Applied Accepted

Eser Geçmişi / Article Past: 18/09/2022 23/11/2022

Araştırma Makalesi

DOI: <http://dx.doi.org/10.21551/jhf.1176957>

Research Paper

Orjinal Makale / Original Paper

Kubilay Han'ın Ordusu Karşısında Shikken (Naip) Hojo Tokimune

Shikken Hojo Tokimune Against Khublai Khan's Army

Öz

Japonya, tarihinin ilk dönemlerinden itibaren klanlar arasındaki güç mücadelesinden önemli ölçüde etkilenmiştir. Kimi klanlar imparatora yakın olmak için karşı karşıya gelirken kimi imparatorlar da klanlar arasındaki mücadeleyi tahta çıkmak için kullanmıştır. Bu anlamda Japonya tarihinin önemli dönüm noktalarından biri Minamoto ve Taira klanları arasındaki mücadelesi olmuştur. Minamoto klanının zaferiyle sonuçlanan bu mücadele imparatoru sembolik bir konuma getirip “shogunluk” makamını ortaya çıkarmasının yanı sıra yeni bir merkez olan Kamakura’da devletin yönetimini elinde bulunduran bir “Bakufu” hükümeti kurulmasında etkili olmuştur. Ancak Minamoto klanı liderinin ölümüyle birlikte küçük yaştaki oğlunun yerine geçmesi, eşinin ailesi olan Hojo klanını *shikken* yani *shogun vekili* olarak Kamakura yönetimini eline geçirmesini sağlamıştır.

XIII. yüzyılın ikinci yarısına kadar iç meselelerle uğraşan Hojo yöneticileri 1268 yılına gelindiğinde tarihlerinin ilk yabancı saldırısıyla karşı karşıya kalmıştır. Moğolların yarattığı ulusal kriz ile henüz 18 yaşında iken shikkenlik makamına gelen *Hojo Tokimune* mücadele etmiştir. Kamakura yönetiminin sekizinci shikkeni olan Tokimune, genç yaşına rağmen Moğol tehdidine boyun eğmeden verdiği emirlerle askerlerini doğru bir şekilde yönlendiren yetenekli bir liderdi. Japonların kendilerine kutsiyet attıkları bu saldırılar ve başarısıyla adından söz ettiren Hojo Tokimune sadece tarihi çalışmalara değil aynı zamanda şiirlere, marşlara da konu olmuştur. Bu çalışmada Japon tarihinin önemli şahsiyetlerinden biri olan Hojo Tokimune'nin hayatı, yöneticiliği ve Moğol saldırılarındaki tutumu hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hojo Tokimune, Japonya, Hojo Klanı, Shikken, Kamakura.

ATIF: ŞEN Huriye, “Kubilay Han'ın Ordusu Karşısında Shikken (Naip) Hojo Tokimune”, *Tarih ve Gelecek Dergisi*, 8/4 (Aralık 2022), s. (983-995)

CITE: ŞEN Huriye, “Shikken Hojo Tokimune Against Khublai Khan's Army”, *Journal of History and Future*, 8/4 (December 2022), pp. (983-995)

Abstract

Japan was significantly affected by the power struggle between the clans from the earliest times of its history. While some clans fought to be close to the emperor, some emperors used the struggle between the clans to gain the throne. In this sense, one of the significant turning points in the history of Japan was the struggle between the Minamoto and Taira clans. This struggle, which resulted in the victory of the Minamoto clan, brought the emperor a symbolic position and revealed the “shogunate” position, as well as being influential in the establishment of a “Bakufu” government, which held the state’s administration in a new center Kamakura. However, with the death of the Minamoto clan leader, his young son’s succession enabled his wife’s family, the Hojo clan, to take over the Kamakura administration as the shikken, that is, the shogun’s regent.

Hojo rulers, who were dealing with domestic issues until the second half of the XIII. century, faced the first foreign attack in their history in 1268. Hojo Tokimune, who became shikken at 18, struggled with the national crisis created by the Mongols. The eight shikken of the Kamakura government, Tokimune was a talented leader who, despite his young age, guided his soldiers correctly by giving orders without succumbing to the Mongol threat. Hojo Tokimune, who made a name for himself with these attacks, which the Japanese ascribed holiness to them and success, has been the subject of not only historical research but also poems and marches. The study will give information about the life, management, and attitude of Hojo Tokimune, one of the significant figures of Japanese history, during the Mongol attacks.

Keywords: Hojo Tokimune, Japan, Hojo Clan, Shikken, Kamakura.

Giriş

Japonya tarihi, ismini yönetim merkezi kabul edilen bölge veya şehirlerden ya da İmparator adına vekil olarak karar verme yetkisini elinde tutan güçlü ailelerden aldığı dönemlerden oluşmuştur.¹ 1192 yılında Minamoto Yoritomo tarafından Kamakura’da feodal yönetimin kurulmasıyla Japonya yeni bir döneme girmiştir. Yeni bir merkez olan Kamakura’dan adını alan bu dönem ile birlikte başlayan sonrasında da yaklaşık 700 yıla yakın askeri sınıfın etkili olduğu feodalizm hüküm sürmüştür.² Japonya, tarihinin ilk dönemlerinden itibaren tek bir devletten ziyade klanlardan oluşmaktaydı. Klanlar arasındaki güç ve iktidar mücadelesi Japonya’nın iç işlerinde oldukça etkiliydi. Özellikle XII. yüzyıla damgasını vuran *Minamoto ve Taira* klanı arasındaki mücadele Japonya’nın yönetimine köklü bir değişiklik getirmesi açısından önemliydi.³ Minamoto ve Taira klanı taht mücadelelerini engellemek için çoğu hanedan üyesinin toprak verilerek taşraya gönderilmesi sonucu oluşan iki klandı. Bu iki klan buldukları bölgede var olma mücadelesi gösterirken aynı zamanda “*Savaşçı aile*”, “*Samuray*” sınıfının ilk örneklerini oluşturmaktaydı.⁴

1 Milton W. Meyer, *Japonya Tarihi*, Çeviren. Lizet Decato, İnkilap Yayınevi, İstanbul, 2014, s.11.

2 Chitoshi Yanaga, “Source Materials in Japanese History: The Kamakura Period, 1192-1333”, *Journal of The American Oriental Society*, C. 59, S.1, Mart 1939, s.38.

3 Erdal Küçükyağcı, *Samuraylar Çağı*, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 2013, s. 16-27.

4 Erdal Küçükyağcı, *Kılıcın Efendileri 1, Samuray*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2019, s. 58-61; Stephen Turnbull, *Samurai: The World of The Warrior*, Osprey Yayınları, Great Britain, 2003, s.13.

Japonya orta çağında İmparator, elinde gücü olmayan, güçlü aileler tarafından tahta çıkarılıp indirilebilen çocuk yaşta kişiler olduğundan naipler tayin edilmiştir. Bu dönemde naiplik yapan aile *Fujiwaralardı*. Fujiwara ailesi siyasi gücü elinde bulundururken askeri görevlerin yerine getirilmesi için Minamoto ve Taira klanlarına ihtiyaç duymuştur.⁵ İki klan kendi bölgeleriyle ilgilenirken bir yandan da başkentte yaşanan sorunları çözüyorlardı. Bu görevler karşılığında yeni topraklar ve vergi ayrıcalıkları elde etmeleri askeri güçlerinin yönetimde söz sahibi olmalarında etkili olacağının farkına varmalarını sağlamıştır.

XII. yüzyılda İmparator Go Toba'nın tahttan feragat etmesiyle oğulları Go Shirakawa ve Sutoku arasından yaşanan taht mücadelesi Japonya'da tüm dengeleri değiştirmiştir. Sutoku taraftarları Minamoto klanının desteğini alırken Shirakawa taraftarları Taira klanını yanına çekmiştir. Mücadelenin Taira klanının lehine sonuçlanmasıyla Minamoto klanının yetkileri ve mülkleri alınmakla kalmamış, siyasi dengeler bozulup Fujiwara hâkimiyeti de olumsuz etkilenmiştir. Ancak Taira egemenliği uzun süreli olmamıştır. 1180 yılında Minamoto klanı lideri Minamoto Yoritomo harekete geçerek Japonya tarihini etkileyecek ve beş yıl sürecek iç savaşın fitilini ateşliyordu. Gempei Savaşı adı verilen iki klan arasında karada başlayan mücadele Tairaların Shikoku adasından gemilerle ayrılmasıyla deniz savaşına dönmüştür. Kanton Boğazı'nda yaşanan savaş 1185 yılında Minamoto Yoritomo'nun zaferiyle sonuçlanmıştır.⁶ Minamoto Yoritomo kendisini İmparatora "shogun" ilan ettirerek meşruluğunu sağlamış, başkentten farklı bir yerde, Kamakura'da "Bakufu" adı verilen "çadır hükümet" ya da "askeri hükümet" anlamına gelen⁷ ülkenin doğusunun büyük bir kısmında hâkimiyet sağladığı başkent Kyoto'ya hem bağlı hem tamamen bağımsız bir yönetim kurmuştur.⁸ İmparatorun varlığını sembolik bir konuma getiren yeni yönetim ile birlikte shogunluk kalıtsal hale getirilmiştir. Japonya'da artık bir anlamda çifte krallık sistemi mevcuttur.⁹

1192 yılında Minamoto Yoritomo'nun ölümü Japonya'da yeniden dengeleri değiştirmiştir. Yoritomo'nun oğullarının yaşlarının küçük olması nedeniyle Hojo klanından olan eşinin isteği üzerine Hojo klanının lideri olan Hojo Tokimasa shogunların vekili olmuştur. Shogunların erken ölümü Hojo klanının Kamakura yönetimini ele geçirmesini sağlamakla kalmamış Japonya'da artık Hojo klanının shogun vekilliğinin ardından shogunlar da sembolik bir konuma gelmiştir.¹⁰ Sembolik olanlar ve gerçek gücü elinde bulunduranlar olarak karmaşık bir yönetim mekanizması hâkimdi. Bu durum ülke içinde karışıklıklara sebep olmuş, Hojo klanının vekilliğini kabul etmeyenler ve inzivaya çekilen imparatorların tekrar yönetime gelme isteği isyanlar çıkarmıştır. Klanların iktidar mücadelesi Japonya'nın sıradan döngüsü haline geldiği ve Japonların bu kadar ayrıştığı dönemde birlik olmasını sağlayan, yaşadığı yabancı istilalarından ilki olan Moğol tehdidi döneme

5 W. Eberhard, *Uzakdoğu Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara, 1992, s. 60-63.

6 George Sansom, *A History of Japan to 1334*, Charles E. Tuttle Company, Tokyo, 1990, s. 289-305; Mikiso Hane, *Premodern Japan*, Westview Press, USA, 1991, S.61-64; Jeffrey P. Mass, "Kamakura Bakufu", *The Cambridge History of Japan*, s.3, Cambridge University Press, Cambridge, 1990, s.52-58.

7 Zukei Shuho ve Charlotte von Verschuer, "Japan's Foreign Relations 1200 to 1392 A.D: A Translation from "Zenrin Kokuhoki"", *Monumenta Nipponica*, S. 57/4, 2002, s.414; Masaki Tanaka, □□□□ (*Genko Monogatari- Moğol Efsanesi*), Seiu Shobo publishing, Tokyo, 1970, s.11.

8 Karl Friday, "They Were Soldiers Once The Early Samurai and The Imperial Court", *War and State Building in Medieval Japan*, Editör: John A. Freejohn and Frances McCall Resenbluth, Standford University Press, California, 2010, s.40.

9 W. G. Beasley, *The Japanese Experience*, Wiedenfeld&Nicolson, London, 1999, s. 82-83.

10 Beasley, a.g.e, s.81-82; Mitsuo Kure, *Samurai*, Tuttle Publishing, 2001, Tokyo, s.32; Tanaka, a.g.e, s.11.

damgasını vurmuştur.¹¹ Ulusal bir tehditle karşı karşıya kalan Japonya'nın yönetiminde bulunan kişi 18 yaşındaki *Shikken Hojo Tokimune* idi. Başarılı bir strateji izleyen Hojo Tokimune hava olaylarının da yardımıyla Moğol tehdidini bertaraf etmiştir.¹² Batılı araştırmacıların çalışmalarında genellikle bir isim vermek yerine genel bir ifadeyle "*Hojo yönetimi*" ya da "*Hojo yöneticileri*" olarak bahsedilmiştir. Ancak yönetim Hojo ailesinde olsa da yönetici/shikken olan kişi Hojo Tokimune'dir. Bu tarihi olay ve Hojo Tokimune sadece tarih araştırmacılarının dikkatini çekmemiş aynı zamanda şairlerin, ressamların eserlerine de konu olmuştur. Bu çalışmada Moğol-Japon savaşından ziyade Hojo Tokimune'nin hayatına, yöneticiliğine, Moğol tehdidine karşı sergilediği tutuma ve askerlerine verdiği emirlere dair bilgi verilmeye çalışılacaktır.

Hojo Klanı

Minamoto Yoritomo'nun zorlu mücadeleler sonrasında kurduğu yönetim, imparatoru geri planda bırakan ve kalıtsal hale getirdiği shogunluk ölümünün ardından başarılı bir şekilde devam etmemiştir. Yoritomo'nun ölümünün ardından Kamakura'da yönetimi Hojo klanı ele almıştır. Taira kökenli olan Hojo klanının kurucusu *Taira-no-Sadamori*'dir. Klanın ismi yerleşim bölgesi olan Izu'daki Hojo'dan gelmektedir.¹³ Minamoto Yoritomo, *Hogen İsyanı*¹⁴ sonunda Minamoto klanının gücünün kırılmasının ardından doğu illerine sürgüne gönderilmiştir.¹⁵ Sürgün sırasında Yoritomo, Hojo klanın lideri Hojo Tokimasa'nın kızı *Hojo Masako* ile evlenmiştir. Hojo klanı Taira kökenli olmasına rağmen Yoritomo'ya misafirperver ve cömert davranmıştır. Evlilik yoluyla kurulan bağlar ile birlikte Yoritomo'nun seferleri ve Kamakura'daki yönetimi sırasında Hojolar sadık ve vazgeçilmez destekçiler olduğunu kanıtlamıştır.

Yoritomo'nun ölümünün ardından yerine oğlu Yoriie geçmiştir. Yaşı küçük olduğundan ve yetenekli olduğu düşünülmediğinden annesi Hojo Masako, babası Hojo Tokimasa'yı Kamakura yönetimi için görevlendirmiştir. Yoriie hastalanıp ölünce yerine geçen kardeşi Sanetomo döneminde de Hojo Tokimasa tüm gücü elinde bulunduruyordu. Shogun konumuna gelenler artık askeri görevler ile ilgilenmediklerinden Hojo klanı zamanın tüm askeri soyluları arasında en büyük güce sahip oluyordu. Hojo klanı Shogun ünvanı yerine vekil anlamına gelen "*Shikken*" ünvanını kullanmıştır.¹⁶ Kamakura dönemi boyunca Hojo klanından dokuz kişi yöneticilik yapmıştır. Bunlar Tokimasa, Yoshitoki, Yasutoki, Tsunetoki, Tokiyori, Tokimune, Sadatoki, Morotoki ve Takatoki'dir. Dokuz kişinin arasından Yasutoki, Tsunetoki, Tokiyori ve Tokimune en yeteneklileri ve kendilerini devlet işine adayanlar olmuştur.

Hojo Yasutoki, biri yasama ve yürütme diğeri ise yargı yetkilerine sahip iki konsey kurmuştur. Her ikisi de halkın isteklerini temsil etmiş ve Kamakura yönetim sistemine yenilik getirmiştir. "*Joiei Shiki Moku*" olarak bilinen yargı yöntemiyle ilgili elli bir maddelik Joiei yönetmeliğini çıkarmıştır.

-
- 11 Kenneth G. Henshall, *A History of Japan: From Stone Age to Superpower*, Palgrave Macmillan; New York, 2004, s.36; R.H.P. Mason ve J.G. Caiger, *A History of Japan*, Tuttle publishing, London, 1997, s.133-134.
- 12 Stephen Turnbull, *The Mongol Invasions of Japan 1274 and 1281*, Osprey publishing, Oxford, 2010, s.20.
- 13 K. Asakawa, *The History of Nations Japan v.7*, P.F. Collier&Son Publishers, New York, 2014, s. 70.
- 14 Hogen İsyanı; 1156 yılında tahta çıkacak imparator konusunda imparatorların taraftarları olarak Minamoto ve Taira klanları arasında yaşanan Taira klanının zaferiyle sonuçlanan mücadeledir. Detaylı bilgi için bkz. Erdal Küçükyağcı, *Samuraylar Çağı*, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 2013, s.58.
- 15 Asakawa, a.g.e, s.57-58.
- 16 Asakawa, a.g.e, s.69-70.

Hojo Tsunetoki ise yasaları sadakatle uygulayan ve selefinin politikalarını yürüten bir yönetici olmuştur. *Hojo Tokiyori*, shikken olmadan önce yerel yönetimleri incelemek ve yetenekli kişileri seçerek onları ihtiyacı olduğunda göreve getirmek için tebdili kıyafet imparatorluğun her yerini dolaşmıştır. Bu durum yönetime geldiğinde başarılı olmasında etkili olmuştur. Shikken olduktan sonra Kamakura yönetimini, gereksiz memurları görevden alıp her bölüme yetenekli kişileri getirerek sağlamlaştırmıştır. Özellikle yargı işlerine büyük önem vermiştir. Sağlığını korumak için görevden erken ayrılmış, oğlu Tokimune henüz küçük olduğu için görevini akrabası Nagatoki'ye emanet etmiş; ancak özellikle karmaşık ve zor nitelikte herhangi bir ceza veya hukuk davası meydana geldiğinde askeri ve adli meseleleri kendi çözmüştür. Budizm'in Zen tarikatını destekleyen, Japon keşişler tarafından Çin'den getirilen mezhebin öğretilerine gençliğinden itibaren inanmıştır.¹⁷

Hojo klanının gücü elinde bulunduruyor olması kendilerine karşı herhangi bir karşıt sesle, girişimle karşılaşmadıkları anlamına gelmiyordu. Japonya'da başlangıçtan itibaren ortaya çıkan güç mücadeleleri Hojo iktidarı döneminde de gerçekleşmiştir. Özellikle emekli imparatorların yeniden yönetime gelmek istedikleri için destekçi toplamaları en büyük sorunlardan birini teşkil ediyordu. 1221 yılında gerçekleşen *Jokyu Savaşı* bu sorunun örneklerinden biriydi. Emekli İmparator Go-Toba'nın Bakufu'yu yenmek ve Hojo yönetimini devirmek için gerçekleştirdiği talihsiz bir girişimdir. Sürgüne gönderilen Go-Toba'nın girişimin başarıyla bastırılması Hojo ailesinin gücüne güç katmıştır.¹⁸

Hojo yönetimi sadece emekli olan imparatorların yarattığı sorunlarla uğraşmamış aynı zamanda shogun vekili olduğundan shogun seçimi ve görevi bırakan shogunların girişimleriyle de ilgilenmek durumunda kalmıştır. İmparator tarafından atama meşruiyet kazandırdığından imparatorun çocuk yaşta olanlardan seçilerek sembolik olarak varlığını sürdürmeye devam ettiği gibi shogun olacak kişiler de çocuk yaştakilerden seçilmeye başlanmıştır. Bu durum, 1244 yılında görevden alınan *Shogun Yoritsune'nin* yerine beş yaşındaki oğlunun tayin edilmesi shikken makamını ortadan kaldırmak için isyan girişiminde bulunmasına neden olmuştur. Bertaraf edilen bu girişim sonucunda önceden Fujiwara ailesi ya da asil bir aileden seçilen shogun, doğrudan imparator ailesinden seçilen bir prens olmuştur. Böylece imparatorluk ve shogunluk makamları arasında birlik tesis edilmiştir.¹⁹

Hojo yönetimi iç işlerinde birçok problemle ilgilenirken döneme damgasını vuran iki önemli olay gerçekleşmiştir. Bunlar Moğolların 1274 ve 1281 yıllarında gerçekleştirdiği istila girişimleriydi. *Shikken Hojo Tokimune'nin* başarılı bir şekilde üstesinden geldiği, ulusal düzeyde, iktidarının gücünü arttırmasına yardımcı olan ciddi bir tehditti. Diplomatik ilişkilerin başlangıcı ve sonrasında yaklaşık 30 yıl boyunca yaşanabilecek herhangi bir iç meseleyi geçersiz kılan olağanüstü bir hal yaratılmıştır. Başarılı bir sonuç elde edilmesine rağmen yaşanan süreç ekonomik sıkıntılara yol açmıştır. Bu durum Kamakura yönetiminin yıkılma sürecinin zeminini hazırlamıştır.²⁰

17 Nakaba Yamada, *Ghenko: The Mongol Invasions of Japan*, Smith, Elder&Co, London, 1916, s.248-251.

18 John Brownlee, "Crisis as Reinforcement of The Imperial Institution, The Case of The Jokyu Incident, 1221", *Monument Nipponica*, C. 30, S.2, 1975, s.195; Jeffrey P. Mass, *Lordship and Inheritance in Early-Medieval Japan, A Study of The Kamakura Soryo System*, Stanford University Press, Stanford-California, 1989, s.54; John Brownlee, "The Shokyu War and The Political Rise of The Warriors", *Monumenta Nipponica*, C.24, S.1/2, 1969, s. 71-73.

19 Eberhard, a.g.e, s. 86-90.

20 Henshall, a.g.e, s. 36-38.

Hojo Tokimune'nin ölümünden sonra yerine oğlu Sadatoki, sonrasında ise Morotoki ve Takatoki geçmiştir. Ancak onların naipliği döneminde Hojo klanının otoritesi azalmaya başlamıştır.²¹ Savaşın olumsuz etkilerinin yanı sıra yaşanan iktidar mücadeleleri Kamakura yönetiminin sonunu hazırlamış ve 1333 yılında tamamen yıkılmıştır.²²

Hojo Tokimune'nin Hayatı

Kamakura Bakufu'nun beşinci shikkeni olan *Hojo Tokiyori'nin* altı erkek bir kız olmak üzere yedi çocuğu vardır. Oğulları *Tokisuke, Tokimune, Munemasa, Munetoki, Masayori, Muneyori* 'ydi. Tokiyori'nin Hojo ailesinin lideri olarak halef seçtiği kişi ikinci oğlu Tokimune olmuştur.²³ Babası Hojo Tokiyori, annesi Hojo Shigetoki'nin²⁴ kızı Kasaidono olan Hojo Tokimune 1201 yılında dünyaya gelmiştir.²⁵ Çocukluk yaşlarından itibaren askeri eğitim alan Tokimune'nin yedi yaşında iken Shogunluk merkezinde *Shogun Prens Munetaka'nın* yönetiminde genpuku töreni yapılmış, Prens Munetaka'nın adının bir karakteri olan “宗” vermesinin ardından *Tokimune* olarak çağrılmış, ayrıca takma ad olarak Sagami Taro'yu kullanmıştır.

1260 yılına gelindiğinde “Kozamuraidokoro” da görevlendirilmiştir. Kamakura döneminde kurulan bir kurum olan Kozamuraidokoro, gokenin denilen vassalların gece görevlerini yönetmenin yanı sıra shogunun güvenliğini de denetliyordu. Bu görev Hojo Tokimune'ye gelecekte yönetimde yardımcı olacak deneyimler kazanmasına imkan sağlamıştır. Hojo Tokimune henüz 11 yaşında iken Adachi Yoshikage'nin kızı Kakusanni ile evlendirilmiştir.²⁶ 1263 yılında Hojo Tokiyori ölünce, kendisinden üç yaş büyük abisi Tokisuke olmasına rağmen Tokimune babasının varisi olarak Hojo klanının başına geçmiştir. Bunun akabinde Hojo Tokimune, Bakufu yönetiminin ikinci önemli statüsü olan *Rensho* olarak göreve başlamıştır. *Rensho*; Shikken ile birlikte Bakufu'nun resmi evraklarında imzası bulunan shikken yardımcısıydı. *Rensho* olarak görevlendirilmesiyle Tokimune, Bakufu yönetimiyle tanışıyordu. Bu sırada *Shogun Prens Munetaka* görevden alınmıştır. Prens Munetaka'nın Hojo ailesini ve shogunluk yönetimini yıkmaya yönelik planlar yaptığı haberi alınmış, *Shikken Hojo Masamura, Rensho Hojo Tokimune, Hojo Sanetoki, ve Adachi Yasumori* bir araya gelerek bir toplantı yapmıştır. Hojo ailesinin gücünü arttırmak ve istikrar sağlamak için 14 yıldır görev yapan 25 yaşındaki *Shogun Prens Munetaka* toplantıda alınan kararla shogunluk görevinden azledilmiş, yerine 3 yaşındaki oğlu *Prens Koreyasu* getirilmiştir.²⁷

Japonya'da Kamakura döneminin yaşandığı sırada Orta Asya'da Moğol İmparatorluğu yükseliyordu. XIII. yüzyılın son yarısına gelindiğinde ise Çin'in kuzeyinde Cengiz Han'ın torunu Kubilay yönetimini tesis etmiş ve Japonlar için tehdit oluşturmaya başlamıştır. Hojo Tokimune'nin

21 Asakawa, a.g.e, s.77.

22 Shigeo Hosokawa, 鎌倉幕府の滅亡(*Kamakura Bakufu no Metsubou- Kamakura Bakufu'nun Yıkılışı*), Yoshikawa Publishing, Japan, 2011, s.156.

23 Ōmachi Keigetsu, 鎌倉武士 (*Kamakura Bushi, Kamakura Savaşçıları*), Kogakukan Book Store, 1909, s.265.

24 Hojo Shigetoki Kamakura döneminde Hojo klanına mensup samuraylardandır.

25 吾妻鏡 v.13 (Azuma Kagami-Modern Japanese Translation) Editör. Gomi Fumihiko, Hongou Kazutou, Yoshikawa Hanbune Publishing, Tokyo, 2007, s.69-70.

26 Ogawa Yataro, 元寇と北条時宗 (*Ghenko to Hōjō Tokimune- Moğol istilas ve Hōjō Tokimune*), Unebi Shobo, Tokyo, 1941, s.71.

27 Hosokawa, a.g.e, s. 45-46; Shiki Takashige, 元と高麗の侵攻 (*Gen to korai no shinkou-Moğol ve Kore'nin istilas*), Daido Printing e-bunken, Tokyo, 2015.

hayatında ve Japonya tarihinde büyük öneme sahip olan ilki 1274 yılında ikincisi 1281 yılında gerçekleştirilen Moğolların Japonya'ya istila girişimleri yaşanıyordu.²⁸ Kubilay'ın elçilerinin Japonya'ya geldiği sırada Hojo Tokimune rensho, Shikken ise Hojo Masamura idi. 1268 yılında shikken ve rensho değişikliği yapılmış, Hojo Tokimune on sekiz yaşında shikken olurken Hojo Masamura rensho görevine getirilmiştir.²⁹

Yaşadığı dönemin olayları adından söz ettirmesinde etkili olsa da Hojo Tokimune donanımlı biriydi. Babası Hojo Tokiyori'nin siyasi yeteneğini alan Tokimune, küçük yaştan itibaren aldığı görevlerle bilhassa rensho görevinde yönetim tecrübesi kazanmıştır. Tecrübeleri ve yeteneği sayesinde hızlı harekete geçen, problemler karşısında soğukkanlı kalabilen bir yönetici olmuştur. Muhakeme gücünün yanı sıra kararlı bir şekilde adım atan, askerlik faaliyetlerini en iyi şekilde yerine getiren Kamakura samuraylarından biridir. Yönetici ve asker Tokimune'nin yanı sıra klasik kitapları okuyan, edebiyata ilgi duyan³⁰ ve babası gibi Zen Budizmi'nin öğretilerini hayat düsturu haline getirmiş bir Tokimune de vardı.³¹

Hojo Tokimune genç yaşına rağmen başarılı bir yönetim sergilemiştir. Ailesine ve yönetimine karşı çıkan olumsuzlukları ortadan kaldırarak güç ve istikrar sağlamış, Japon tarihinin önemli olaylarından birine yönetici olarak şahitlik etmiş, aldığı kararlar ve verdiği emirlerle ulusal tehdidi bertaraf etmiş; ancak savaşın ekonomik olarak olumsuz etkilerini yok edememiştir. Yine çok genç yaşta henüz otuz dördünde vefat etmiştir.³²

Hojo Tokimune ve Moğol İstilas

Japonya, Çin'in güneyinde bulunan Song Hanedanı'nın en büyük ticaret ortaklarından biriydi.³³ Çin'in kuzeyine hâkim olan Kubilay Han ataları gibi Song Hanedanı'nı ele geçirmek için harekete geçtiğinde Song Hanedanı'nın ticaret ortakları ile bağlantısını keserek ekonomik olarak sıkıntıya düşürmek istemiştir. Bunun için Japonya'ya Korelilerden oluşan bir elçilik heyetiyle birlikte kendisine tabi olunmasını istediği bir mektup göndermiştir. Ne var ki Kubilay'ın gönderdiği mektuptaki "Japon kralı" ve "küçük ülke" ifadelerinin Japonlar tarafından hakaret olarak algılanması elçilerin cevapsız kalmasına neden olmuştur.³⁴ Japonların Kubilay'ın elçilik girişimlerini cevapsız bırakması Kubilay'ın savaş hazırlıklarına başlamasına neden olmuştur. Yaklaşan tehdidin farkına varan Hojo Tokimune manevi rehberi, akıl hocası olan Zen rahibi Sogen Mugaku'nun yanına gitmiştir. Tokimune "Hayatımın en büyük olayı sonunda burada" dediği zaman Hocası "Bununla

-
- 28 Shoji Kawazoe, 蒙古襲来研究史論(Moko Shurai Kenkyu Shiron, Moğol İstilas Araştırmaları Tarihi), Yuzankaku Publishing, Tokyo, 1977, s.15-16.
- 29 Sato Kazuhiko, Sakae Taniguchi, 吾妻鏡事典(Azuma Kagami Jiten-Azuma Kagami Sözlüğü), Tokyoshuppan Publishing, Tokyo, 2017, s.157-158; Yataro, a.g.e, s.30; Hosokawa, a.g.e, s. 45-48; Takashige, a.g.e, s.11-13.
- 30 Masatoshi Kitaoka, 蒙古襲来の真実 (Mouko Shurai no Shinjitsu-Moğol İstilasının Gerçekleri), V2 Solution Books, Japan,2017, s. 26.
- 31 Daizen Victoria, "Japanese Corporate Zen", *Bulletin of Concerned Asian Studies*, 12/1, DOI:10.1080/14672715.1980.10405563, s. 62.
- 32 Uko Washio, 元寇:英雄時宗 (Ghenko: Eiyuu Tokimune- Moğol İstilas ve Kahraman Tokimune), Futaba Shoin, Tokyo, 1943
- 33 Andrew Cobbing, *Kyushu Gateway to Japan*, Global Orienting, Folkenstone, 2009, s.95-96.
- 34 Kenneth W. Chase, "Mongol Intentions Towards Japan in 1266: Evidence from A Mongol Letter to The Sung", s.15, <https://chinajapan.org/articles/09.2/09.2chase13-23.pdf>, (05.10.2020); Shuho& Verschuer, a.g.m, s.428.

nasıl yüzleşeceksin?” diye sordu. Tokimune sanki düşmanlarını korkutuyormuş gibi “Katsu” diye bağırarak cevap vermiştir. Bu cesaret gösterisinden memnun olan Hocası, Tokimune’nin cevabını onayladığını şu sözlerle belirtti. “Gerçekten bir askerin çocuğu aslan gibi kükrer” . Bu sözler Tokimune için düşmanıyla mücadele edecek manevi gücü, cesareti vermiştir.³⁵

Yaklaşan Moğol tehdidi karşısında Hojo Tokimune hemen hazırlıklara başlamış, öncelikle kıyı savunmasını güçlendirmek için bir hareket emri vermiştir. Bu emir “*Moğolların saldıracağı haberini aldık. Bu nedenle bütün vassallar(gokenin) Chinzei(Kyushu)’e gönderilmelidir. Hemen Higo şehrindeki yerlerinize gidin ve askeri yöneticilerinizi dinleyin. Yabancılara karşı savunma gerçekleştirerek topraklarınızı haydutlardan koruyun.*” şeklindeydi.³⁶ Bu emir klanlar arası rekabetin bir kenara bırakılıp ülke çıkarları için ortak hareket edildiğinin örneklerinden biridir.

Moğollar 1274 yılında başladıkları Japonya seferinde ilk olarak Tsushima ve İki adalarını ele geçirmişler, zaferle Japon ana karasına doğru ilerlemişlerdir. Adım adım yaklaşan Moğol tehdidi karşısında Hojo Tokimune, topyekun bir savunma gerçekleştirebilmek için bölgede bulunan halkı da dâhil etmek istemiştir. Bunun için Bungo ve Chikugo şehirlerinin askeri yöneticisi olan Otomo Yoriyasu’ya “ *Moğollar Tsushima ve İki Adalarına saldırdıkları için kuvvetler sevk ediliyor. Eğer Kyushu’da sivil halk bile askerlik hizmeti yaparsa ödüllendirilecektir. Bildiriniz.*” ifadelerinin yer aldığı emir gönderilmiştir.³⁷ Moğolların Kyushu’da karaya çıkmasından ve iç bölgelere ilerlemesinden endişe eden Tokimune, kuvvetleri bu doğrultuda hareket ettirmiştir. Ancak Japonlar Moğolların karaya çıkmasını ve iç bölgelere ilerlemesine engel olamamıştır. Moğolların bu ilerleyişi komutanlarından birinin vurulması, kıyıda uzaklaştıkça yaşanan ikmal sıkıntısı ve Japon direnişi sonucunda çok sayıda kayıplar verilmesi gibi nedenlerle durmuştur. Geri çekilip gemilere binen Moğol birlikleri şiddetli fırtına ve yağmurun etkisiyle ağır bir yenilgi yaşamıştır.³⁸

Hojo Tokimune, Kubilay’ın yenilgiye rağmen vazgeçmeyeceğini, Moğolların tekrar Japonya’ya geleceğini biliyordu. Moğollardan gelebilecek ikinci saldırı için zaman kaybetmeden hazırlıklara başlamıştır. 1274 saldırısı öncesinde ısrarla gönderilen elçilik heyetlerinin tavrı, Kubilay’ın mektubundaki küçük görücü ifadeler Japon yönetimini kızdırmış olsa da elçilerin ülkelerine dönmelerine izin verilmişti. 1281 yılında gerçekleşecek ikinci saldırı öncesi de Kubilay yeniden elçi heyeti göndererek diplomatik girişimlerde bulunmuştur. Ancak Hojo Tokimune ilk saldırı henüz bitmişken Moğolların göndereceği elçilik heyetinin bu defa öldürülmeleri emrini vermiştir. Nazır Du Shizhong liderliğinde Japonya’ya gelen beş kişilik elçilik heyeti emir doğrultusunda öldürülmüştür. O sıralarda Güney Song Hanedanı’nı ele geçirmeye çalışan Kubilay’ın elçilerin öldürüldüğünden haberi olmadığından Güney Song’u ele geçirmesinin ardından Japonya’ya yeniden elçilik heyeti göndermiş, ancak elçiler yine öldürülmüştür.³⁹ Elçilerin

35 Daisetz T. Suzuki, *Zen and Japanese Culture, Bollingen Series LXIV*, Bollingen Paperback Printing, New York, 1973, s.66.

36 *Kamakura Ibun cilt 14, belge 10873(13.9.1271)’den aktaran Thomas Conlan, In Little Need of Divine Intervention, Takezaki Suenaga’s Scrolls of The Mongol Invasions*, East Asia Program Cornell University Ithaca, New York, 2001, s.202; Sansom, a.g.e, s.440-441; Paul K. Davis, *100 Decisive Battles From Ancient Times to The Present*, Oxford University Press, New York, 2001, s.146.

37 *Kamakura Ibun cilt 15, belge 11742’den aktaran Conlan, a.g.e, s. 204.*

38 Randal James Sasaki, *The Origin of The Lost Fleet of The Mongol Empire*, Texas A&M University Press, USA, 2015, s. 26-27; Turnbull, *Mongol Invasion*, s. 49; Morris Rossabi, *Kubilay Han*, Çeviren. Özgür Özol, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2015, s.100.

39 Kazutake Kobayashi, *元寇と南北朝の動乱(Genko to Nanbokuchou no Douran-Moğol İstilas ve Kuzey-*

öldürülmesi Moğollara karşı alenen savaş ilanı demek oluyordu.

Hojo Tokimune bir yandan ikinci saldırı için hazırlık yaparken bir yandan da ilk saldırıyla ilgili değerlendirmede bulunup var olan eksiklikleri, yanlışlıkları düzeltmek için emirler veriyordu. Bilhassa savaş sırasında görevini ihmal edenler hakkında Otomo Yoriyasu'ya gönderilen emir Moğollarla mücadelenin ne kadar ciddiye alındığını göstermekteydi. Tokimune'nin gönderdiği emir; *"Geçen yıl yabancılar ülkemize saldırdığında birçok adam savaş meydanında karşı karşıya gelmiş, ancak saldırmadıkları ya da sınırlarını korumak için ilerlemedikleri dikkatimizi çekti. Bu durum kötü hizmet için ceza verilmesi gerektiğini gösteriyor. Bundan böyle görevini yapmayanlar usulüne uygun bir şekilde not alınıp cezalandırılacaktır."* şeklindeydi.⁴⁰ Tokimune'nin görevini yerine getirmeyenlerin yaratabileceği savunma açığından Moğolların yararlanmasını engellemeye çalıştığı anlaşılmaktadır.

Ulusal tehdiye karşı temkinli ve üst düzey dikkatle hareket eden Tokimune, karışıklığı önlemek ve hızlı hareket edebilmek için Kyushu'da akrabası Hojo Sanemasa'nın liderliğinde Orta ve Güney Japonya'daki askerleri bir araya topladığı askeri amaçlı özel bir merkez kurmuştur. Ana adanın yanı sıra diğer bölgelerin kuvvetlerini de Moğolların çıkarma yapabilecekleri Kyushu'nun Hakata bölgesine kaydırmıştır. Japon ana karasına kuzeyden açılan stratejik önem taşıyan bir kapı olan Tsuruga'ya asker göndermiştir. Ayrıca İmparatoru korumak için de Kyoto'ya asker sevk etmiştir.⁴¹ Kamakura yönetiminin en önemli tedbiri Ghenko Borui denilen İmazu'dan Kashii'ya kadar kıyı boyunca inşa edilen yaklaşık on altı km olan taş duvardır. Moğolların kıyıya çıkmasını zorlaştırmakla kalmamış iç kesimlere ilerlemesini engelleyen bu tedbir savaşın seyrini değiştiren etkenlerden biri olmuştur.⁴²

Kubilay'ın 1281 yılındaki Japonya'ya ikinci istila girişimi Song Hanedanı'nı ele geçirmesiyle asker sayısını ve gemi sayısını artırmasına ve iki farklı koldan saldırmasına rağmen yaşanan aksilikler ve tayfun nedeniyle yine başarısız olmuştur.⁴³ İki saldırı girişiminin de kötü hava koşulları nedeniyle başarısız olması Japonların kendilerine kutsiyet atfetmelerine neden olmuştur. Öyle ki Japonya'nın tarihi kayıtlarında; *"..... Bir tayfun yabancıların gemilerinin çoğunu batırmış..... Bu olay eşi görülmemiş bir ilahi desteği ortaya koyuyor. Bu olay bir tesadüf değildir. Tanrı'nın desteği kesilmemiştir. Herkes Tanrılara ve Budalara daha istekli bir biçimde dua etmelidir."* şeklinde yer almaktadır.⁴⁴

Kamakura yönetimi Moğolların karşısında fırtınanın da yardımıyla galibiyet elde etmiş olsa da sonrasında uzun süre varlık gösterememiştir. Japonya Moğol istilasından kurtulmuş ama savaşın neden olduğu ekonomik problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Bir savaşın ekonomik etkisi beklenen bir sonuçtu ancak Kamakura yönetiminin savaş sırasında mücadele edenlere verilecek

Güney Hanlıklarındaki Karışıklık, Yoshikawa Publishing, Tokyo, 2009, s.36-38

40 *Kamakura* ibun cilt 16, belge 11972(7.17.1275)'den aktaran Conlan, a.g.e, s.207.

41 Yamada, a.g.e, s.173-176.

42 Shoji Kawazoe, *元寇防塁編年史料(Genkoborui Hennen Shiryou- Genko Borui Tarihi Belgeleri)*, FukuokaKyouikuiinkai pub., Fukuoka, 1971, s.73-116.

43 Lo Jung Pang, *China as A Sea Power, 1127-1368: A Preliminary Survey of The Maritime Expansions and Naval Exploits of The Chinese People During The Southern Song and Yuan Period*, Hong-Kong University Press, Singapore, 2012, s.273-275.

44 勤仲記 (*Kanchuki*), cilt 1, Kadenokoji(Fujiwara) Kanenaka'nın Açıklaması 1281, Japon Tarihi Koleksiyonu, 1917, s.140.

olan ödüllerin savaşanlara değil de tapınaklara, rahiplere vermesi beklenmeyen bir gelişmeydi. Kamakura yönetiminin yarattığı bu haksızlığa Tokimune'nin ölümü sonrasında yaşanan taht mücadeleleri de eklenince yönetim güç kaybetmekle kalmamış 1333 yılında yıkılmıştır.⁴⁵

1274 ve 1281 yıllarında gerçekleşen bu iki istila girişimi her iki taraf için de önemli sonuçlar, etkiler doğurmuştur. Moğolların doğu sınırını belirlerken Japonların kendilerini kutsal bir millet olarak düşünmelerini, birbirleriyle mücadele ederken birlikte millet olarak hareket edebildiklerini görmelerini sağlamıştır.⁴⁶ Önemli tarihi olay olmasına rağmen Moğolların bu girişimlerinden bahsetmek Japonya'da yasaklanmış, Japonya yaklaşık 200 yıl sürecek kapalılık dönemine girmiştir. Meiji dönemiyle birlikte Japonya dış dünyaya kapılarını açmakla kalmamış, ulus fikri, özgün Japon kimliği gibi kavramları, değerleri aşılacak ve güçlendirmek için önemli tarihi olayları yeniden gündeme getirmiştir. Böylece Moğolların Japonya'yı istila girişimlerinden bahsetme yasağı kalkmış⁴⁷, tarihçiler, edebiyatçılar, şairler eserlerinde kullanmıştır. Edo dönemi tarihçisi ve şairlerinden biri olan Rai Sanyo⁴⁸ *蒙古来 (Moğollar Geliyor)* adlı Moğolların Japonya'yı istila girişimlerini konu alan şiiri kaleme almıştır. Şiirde “相模太郎膽如甕” dizelerinde Hojo Tokimune'den “Sagami Taro son derece cesurdu” şeklinde takma adıyla bahsetmektedir. Hojo Tokimune'nin Japon toprakların ayak basan her Moğol'un tereddüt edilmeden öldürülmesine dair verdiği emir “直前斫賊不許顧” dizelerinde “düşmanı öldürüp geri dönmelerine izin verilmemesi” şeklinde karşımıza çıkmaktadır. “蒙古來 吾不怖, 吾怖關東令如山” dizelerinde “Moğollar geldi ama ben korkmadım, Benim korktuğum Kamakura Bakufu'nun sarsılmaz otoritesiydi” diyerek Kamakura yönetiminin ve Hojo Tokimune'nin Moğollara karşı göstermiş olduğu dik duruş ve kararlılık anlatılmaktadır. ⁴⁹ Ayrıca 1892 yılında Kenshi Nagai tarafından kaleme alınan “*蒙古の歌*” “Moğol İstilas Şarkısı”nın sözlerinde de “Onların semaları altında durmayacağız” ifadeleri Moğol tehdidine karşı sergilenen boyun eğmez tutumu göstermektedir.⁵⁰

Sonuç

Moğolların Japonya'yı istila girişimleri yalnızca ülkelerin tarihini etkilememiş, kişilerin de hayatlarını önemli ölçüde etkileyerek tarihte adından söz ettirme başarısı elde etmelerine yardımcı olmuştur. Hojo Tokimune'nin hayatını çok genç yaşta değiştirmiştir. Moğol tehdidinin ortaya çıkması Tokimune'nin Shikken olmasını, yönetime gelişini hızlandırmıştır. Hojo Tokimune ülkenin içinde bulunduğu durumların -klanlar arası mücadelelerin varlığı, ikili yönetimin hâkim olması- Moğol tehdidi karşısında olumsuz bir hal almasına izin vermemiştir.

-
- 45 Joseph M. Kitagawa, “Some Reflections on Japanese Religion and Its Relationship to The Imperial System”, *Japanese Journal of Religious Studies*, C.7, s.2/3, 1990, s.148; Eberhard, a.g.e, s.99; Küçükyağın, Samuraylar Çağı, s.98.
- 46 Huriye Şen, Kubilay Döneminde Moğol-Japon İlişkileri, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2019, s.142.
- 47 James Delgado, *Kubilay Han'ın Kayıp Donanması*, Çeviren Merve Tosun, Tarih&Kuram Yayınevi, İstanbul, 2017, s.127-130.
- 48 *Sources of Japanese Tradition 1600 to 2000*, Derleyen WM. Theodore De Bary, Carol Gluck, Arthur E. Tiedeman, Columbia University Press, New York, 2005, s.575-576.
- 49 Rai Sanyo, “蒙古来”, *愛国詩文二千六百年 (Patriotic Poetry 2600 Years)*, Editör Yoshijiro Takasu, Bokukaku Publishing, 1942, s.173.
- 50 Delgado, a.g.e, s.28.

Hojo Tokimune henüz on sekiz yaşında shikken olur olmaz yüzyıla damgasını vurmuş dünyayı titreten bir millet ile karşı karşıya kalmıştır. Genç olmasına rağmen Japonya'ya gelen Moğol elçilerinin öldürülmesi emriyle cesaretini ortaya koymuş, Moğollara boyun eğilmeyeceğinin, tabi olunmayacağına kararlılığını göstermiştir. Bu cesaret ve dik duruşu şairlerin dikkatini çekerek şiirlerin dizelerinde yer almıştır. Tokimune, ulus olarak birlik tesis edememiş olsalar da, tüm ülke top yekün bir mücadele içinde olacak şekilde askeri kuvvetleri Kyushu'ya hareket ettirerek bir savunma oluşturmuştur. Böylece Japonya'da var olan klanlar arası mücadele yerini ülke çıkarları için birlikte hareket etmeye bırakmıştır. Japonlar birlik olmanın, millet olmanın önemini anlamaya başlamıştır. Tokimune, ödüllendirme usulüyle sadece askerleri teşvik etmemiş aynı zamandan halkı da mücadeleye dâhil ederek yetenekli bir yönetici olduğunu göstermiştir. Ancak ödüllerin dağıtılması hususundaki hatalar Kamakura yönetimini olumsuz etkilemiştir.

Babası Hojo Tokiyori gibi askeri anlamda yetenekli olan Hojo Tokimune böylesine ciddi bir tehdit karşısında bilfiil savaş meydanına inip silahlı mücadeleye dâhil olmamıştır. İmparatorları sadece dini görevlerini yerine getiren, dua eden temsili bir konuma getiren bir yönetim anlayışında shikken olan Hojo Tokimune'nin saldırılar öncesinde Zen rahibiyle görüşmesi, saldırılar sırasında ise savaş meydanlarına gitmemesi önemli gelişmelerdir. Ne var ki Hojo Tokimune kararlı tavır, dik duruşu, akıllıca emirleriyle tarihe adını yazdırmıştır.

KAYNAKÇA

Asakawa, K., *The History of Nations Japan v.7*, P.F. Collier&Son Publishers, New York, 2014.

Beasley, W. G., *The Japanese Experience*, Wiedenfeld&Nicolson, London, 1999.

Brownlee, John, "Crisis as Reinforcement of The Imperial Institution, The Case of The Jokyu Incident, 1221", *Monument Nipponica*, C. 30, S.2, 1975, ss.193-201.

Brownlee, John, "The Shokyu War and The Political Rise of The Warriors", *Monumenta Nipponica*, C.24, S.1/2, 1969, ss.59-77.

Chase, Kenneth W., "Mongol Intentions Towards Japan in 1266: Evidence from A Mongol Letter to The Sung", <https://chinajapan.org/articles/09.2/09.2chase13-23.pdf>, (05.10.2020).

Cobbing, Andrew, *Kyushu Gateway to Japan*, Global Orienting, Folkenstone, 2009.

Conlan, Thomas, *In Little Need of Divine Intervention, Takezaki Suenaga's Scrolls of The Mongol Invasions*, East Asia Program Cornell University Ithaca, New York, 2001.

Davis, Paul K., *100 Decisive Battles From Ancient Times to The Present*, Oxford University Press, New York, 2001.

Delgado, James, *Kubilay Han'ın Kayıp Donanması*, Çeviren Merve Tosun, Tarih&Kuram Yayınevi, İstanbul, 2017.

Eberhard, W., *Uzakdoğu Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara, 1992.

Friday, Karl, "They Were Soldiers Once The Early Samurai and The Imperial Court", *War and State Building in Medieval Japan*, Editör: John A. Freejohn and Frances McCall Resenbluth, Stanford University Press, California, 2010.

- Hane, Mikiso, *Premodern Japan*, Westview Press, USA, 1991.
- Henshall, Kenneth G., *A History of Japan: From Stone Age to Superpower*, Palgrave Macmillan; New York, 2004.
- Hosokawa, Shigeo, 鎌倉幕府の滅亡(*Kamakura Bakufu no Metsubou- Kamakura Bakufu'nun Yıkılışı*), Yoshikawa Publishing, Japan, 2011.
- Kazuhiko, Sato- Sakae Taniguchi, 吾妻鏡事典(*Azuma Kagami Jiten-Azuma Kagami Sözlüğü*), Tokyoshuppan Publishing, Tokyo, 2017.
- Kawazoe, Shoji, 元寇防塁編年史料(*Genkoberui Hennen Shiryou- Genko Borui Tarihi Belgeleri*), FukuokaKyoiinkai pub., Fukuoka, 1971.
- Kawazoe, Shoji, 蒙古襲来研究史論(*Moko Shurai Kenkyu Shiron, Moğol İstilas Araştırmaları Tarihi*), Yuzankaku Publishing, Tokyo, 1977.
- Keigetsu, Ōmachi, 鎌倉武士(*Kamakura Bushi, Kamakura Savaşçıları*), Kogakukan Book Store, 1909.
- Kitaoka, Masatoshi, 蒙古襲来の真実 (*Mouko Shurai no Shinjitsu-Moğol İstilasının Gerçekleri*), V2 Solution Books, Japan, 2017.
- Kitagawa, Joseph M., "Some Reflections on Japanese Religion and Its Relationship to The Imperial System", *Japanese Journal of Religious Studies*, C.7, s.2/3, 1990, ss.128-178.
- Kobayashi, Kazutake, 元寇と南北朝の動乱(*Genko to Nanbokuchou no Douran-Moğol İstilas ve Kuzey-Güney Hanlıklarındaki Karışıklık*), Yoshikawa Publishing, Tokyo, 2009.
- Kure, Mitsuo, *Samurai*, Tuttle Publishing, Tokyo, 2001.
- Küçükyalçın, Erdal, *Samuraylar Çağı*, İnkilap Kitabevi, İstanbul, 2013.
- Küçükyalçın, Erdal, *Kılıcın Efendileri I, Samuray*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2019.
- Mason, R.H.P.- J.G. Caiger, *A History of Japan*, Tuttle publishing, London, 1997.
- Mass, Jeffrey P., "Kamakura Bakufu", *The Cambridge History of Japan*, s.3, Cambridge University Press, Cambridge, 1990.
- Mass, Jeffrey P., *Lordship and Inheritance in Early-Medieval Japan, A Study of The Kamakura Soryo System*, Stanford University Press, Stanford-California, 1989.
- Meyer, Milton W., *Japonya Tarihi*, Çeviren: Lizet Decato, İnkilap Yayınevi, İstanbul, 2014.
- Pang, Lo Jung, *China as A Sea Power, 1127-1368: A Preliminary Survey of The Maritime Expansions and Naval Exploits of The Chinese People During The Southern Song and Yuan Period*, Hong-Kong University Press, Singapore, 2012.
- Rossabi, Morris, Kubilay Han, Çeviren. Özgür Özol, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2015.
- Sansom, George, *A History of Japan to 1334*, Charles E. Tuttle Company, Tokyo, 1990.
- Sanyo, Rai, "蒙古来", 愛国詩文二千六百年(*Patriotic Poetry 2600 Years*), Editör Yoshijiro Takasu, Bokukaku Publishing, 1942.

Sasaki, Randal James, *The Origin of The Lost Fleet of The Mongol Empire*, Texas A&M University Press, USA, 2015.

Shuho, Zuikei and Charlotte von Verschuer, “Japan’s Foreign Relations 1200 to 1392 A.D: A Translation from “Zenrin Kokuhoki””, *Monumenta Nipponica*, S. 57/4, 2002, ss.413-445.

Sources of Japanese Tradition 1600 to 2000, Derleyen WM. Theodore De Bary, Carol Gluck, Arthur E. Tiedeman, Columbia University Press, New York, 2005.

Suzuki, Daisetz T., *Zen and Japanese Culture*, Bollingen Series LXIV, Bollingen Paperback Printing, New York, 1973.

Şen, Huriye, Kubilay Döneminde Moğol-Japon İlişkileri, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2019.

Takashige, Shiki, 元と高麗の侵攻(*Gen to korai no shinkou-Moğol ve Kore'nin istilası*), Daido Printing e-bunken, Tokyo, 2015.

Tanaka, Masaki, 元寇物語 (*Genko Monogatari- Moğol Efsanesi*), Seiun Shobo publishing, Tokyo, 1970.

Turnbull, Stephen, *Samurai: The World of The Warrior*, Osprey Yayınları, Great Britain, 2003.

Turnbull, Stephen, *The Mongol Invasions of Japan 1274 and 1281*, Osprey publishing, Oxford, 2010.

Victoria, Daizen, “Japanese Corporate Zen”, *Bulletin of Concerned Asian Studies*, 12/1, DOI:10.1080/14672715.1980.10405563.

Yamada, Nakaba, *Ghenko: The Mongol Invasions of Japan*, Smith, Elder&Co, London, 1916.

Yanaga, Chitoshi, “Source Materials in Japanese History: The Kamakura Period, 1192-1333”, *Journal of The American Oriental Society*, C. 59, S.1, Mart 1939, ss.38-55.

Yataro, Ogawa, 元寇と北条時宗(*Ghenko to Hōjō Tokimune- Moğol istilası ve Hōjō Tokimune*), Unebi Shobo, Tokyo, 1941.

Washio, Uko, 元寇:英雄時宗(*Ghenko: Eiyuu Tokimune- Moğol İstilasası ve Kahraman Tokimune*), Futaba Shoin, Tokyo, 1943

勘仲記(*Kanchuki*), cilt 1, Kadenokoji(Fujiwara) Kanenaka'nın Açıklaması 1281, Japon Tarihi Koleksiyonu, 1917.

吾妻鏡 v.13 (Azuma Kagami-Modern Japanese Translation) Editör. Gomi Fumihiko, Hongou Kazutou, Yoshikawa Hanbune Publishing, Tokyo, 2007.